

GMINA LIPNO
ul. Powstańców Wlkp. 9
64 – 111 Lipno

PLAN AUDYTU NA ROK 2018

I. Informacje o jednostce sektora finansów publicznych istotne dla przeprowadzenia audytu.

Gmina Lipno działa m.in. na podstawie następujących aktów prawnych:

1. Ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 994 z późn. zm.)
2. Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (t.j. Dz.U. z 2017 roku poz. 2077 z późn. zm.)
3. Ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz.U. z 2018 roku poz. 395 z późn. zm.)
4. Statutu Gminy Lipno – przyjętego Uchwałą Nr LII/311/2017 Rady Gminy Lipno z dnia 28 grudnia 2017 r. w sprawie Statutu Gminy Lipno
5. Regulaminu Organizacyjnego – przyjętego Zarządzeniem Nr 253/2017 Wójta Gminy Lipno z dnia 22 czerwca 2017 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Gminy Lipno. Do ww. Zarządzenia wprowadzono zmiany:
 - Zarządzeniem Nr 313/2017 Wójta Gminy Lipno z dnia 22 grudnia 2017 r. w sprawie zmiany Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Gminy Lipno,

- Zarządzeniem Nr W.120.11.2018 Wójta Gminy Lipno z dnia 25 stycznia 2018 r. w sprawie zmiany Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Gminy Lipno.

I.1. Podstawowe zadania Gminy Lipno

Gmina realizuje następujące zadania:

- własne;
- zlecone;
- wykonywane na podstawie porozumienia z organami administracji rządowej,
- powierzone wynikające z zawartych porozumień z organami administracji rządowej, a także wynikające z porozumień międzygminnych.

I.2. Wielkość środków finansowych w latach 2016 - 2017

Budżet Gminy Lipno na 2016 rok uchwalony został przez Radę Gminy Lipno Uchwałą Nr XVII/128/2015 Rady Gminy Lipno z dnia 29 grudnia 2015 r. w sprawie budżetu Gminy Lipno na 2016 rok, a następnie po zmianach dokonanych przez Radę Gminy oraz Wójta został zaplanowany po stronie dochodów na poziomie 28.965.615,90 zł, (wykonanie 30.920.787,22 zł), wydatki budżetowe zaplanowano w wysokości 29.256.392,90 zł (wykonanie 28.203.828,51 zł). Deficyt budżetu zaplanowano w wysokości 290.777,00 zł, (wykonanie – nadwyżka 2.716.958,71 zł). Przychody budżetu zostały zaplanowane na poziomie 1.576.777,00 zł (wykonanie 2.535.286,46 zł). Rozchody budżetu zostały zaplanowane na poziomie 1.286.000,00 zł (wykonanie 1.285.511,70 zł). Wydatki inwestycyjne w 2016 roku wyniosły 2.383.367,96 zł.

Budżet Gminy Lipno na 2017 rok uchwalony został przez Radę Gminy Lipno Uchwałą Nr XXXV/217/2016 Rady Gminy Lipno z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie

budżetu Gminy Lipno na 2017 rok, a następnie po zmianach dokonanych przez Radę Gminy oraz Wójta został zaplanowany po stronie dochodów na poziomie 33.382.851,30 zł, (wykonanie 33.542.105,68 zł), wydatki budżetowe zaplanowano w wysokości 35.801.462,46 zł (wykonanie 33.870.238,24 zł). Deficyt budżetu zaplanowano w wysokości 2.418.611,16 zł, (wykonanie – 328.132,56 zł). Przychody budżetu zostały zaplanowane na poziomie 3.674.611,16 zł (wykonanie 3.966.733,47 zł). Rozchody budżetu zostały zaplanowane na poziomie 1.256.000,00 zł (wykonanie 1.255.611,70 zł). Wydatki inwestycyjne w 2017 roku wyniosły 5.044.553,54 zł.

II. Analiza ryzyka.

Ryzyko jest prawdopodobieństwem wystąpienia dowolnego zdarzenia, działania lub braku działania, którego skutkiem może być szkoda w majątku lub wizerunku jednostki, lub które wpłynie negatywnie na osiągnięcie wyznaczonych celów i zadań.

W procesie oceny ryzyka na potrzeby planowania rocznego wyróżnia się dwa etapy:

- identyfikację obszarów ryzyka,
- analizę ryzyka, w wyniku której następuje grupowanie obszarów ryzyka pod względem ich istotności w zakresie działania jednostki, a w konsekwencji wyłanianie zadań audytowych do realizacji w danym roku.

II.1. Charakterystyka obszaru poddawanego audytowi.

Organem wykonawczym Gminy Lipno jest Wójt Gminy Lipno, który wykonuje swoje zadania przy pomocy Urzędu Gminy Lipno.

Kierownictwo Urzędu Gminy Lipno tworzą: Wójt, Sekretarz i Skarbnik.

Zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym w strukturze Urzędu tworzy się następujące jednostki organizacyjne:

- Administrator Bezpieczeństwa Informacji,
- Pełnomocnik ds. Informacji Niejawnych,
- Stanowisko ds. dróg lokalnych,
- Referat Ochrony Środowiska, Nieruchomości i Gospodarki Przestrzennej,
- Referat Inwestycyjny,
- Referat Organizacyjny,
- Urząd Stanu Cywilnego,
- Referat Finansów,
- Referat Podatków,
- Referat Księgowości Oświatowej.

Strukturę organizacyjną poszczególnych komórek organizacyjnych oraz zakresy ich działania określa Regulamin Organizacyjny Urzędu Gminy Lipno.

II.2. Identyfikacja obszarów ryzyka.

Identyfikację obszarów ryzyka, dokonano w oparciu o:

- wewnętrzne regulacje prawne,
- analizę regulaminu organizacyjnego,
- analizę dokumentacji kontroli zewnętrznych i wewnętrznych,
- sprawozdania finansowe i sprawozdania z wykonania budżetu,
- rozmowy ze Skarbnikiem Gminy,
- zewnętrzne źródła informacji,
- doświadczenia audytora,
- wystąpienie pokontrolne Regionalnej Izby Obrachunkowej.

Zidentyfikowanymi obszarami audytu w Gminie Lipno są:

- księgowość i sprawozdawczość,

- zamówienia publiczne,
- systemy kontroli,
- gospodarka majątkowa,
- dotacje udzielane z budżetu,
- wydatki bieżące i majątkowe,
- płace i rozliczenia z pracownikami,
- planowanie i budżetowanie,
- dochody budżetowe,
- nadzór nad jednostkami organizacyjnymi.

Kwestionariusz identyfikacji ryzyka stanowi załącznik Nr 1 do niniejszego planu audytu.

II.3. Analiza ryzyka.

Dane ustalone w wyniku identyfikacji ryzyka poddano obliczeniom przy zastosowaniu arkusza kalkulacyjnego. W wyniku matematycznej metody analizy ryzyka ustalono szacowany poziom ryzyka i ocenę ryzyka dla wszystkich wyznaczonych obszarów.

Analiza obszarów ryzyka metodą matematyczną stanowi załącznik Nr 2 do niniejszego planu audytu.

Dokonując ww. obliczeń dotyczących zidentyfikowanych obszarów wzięto pod uwagę następujące kryteria oceny ryzyka:

- materialność (efektywność),
- ocenę wrażliwości,
- stan kontroli zarządczej,
- stabilność (podatność na zmiany),
- stopień skomplikowania,
- inne kryteria tj. priorytety kierownika jednostki i komitetu audytu oraz wyniki audytów i kontroli.

Szczegółowy opis procedury oceny ryzyka w poszczególnych obszarach, według której dokonano analizy stanowi załącznik Nr 3 do niniejszego planu audytu.

II.4. Wyniki analizy ryzyka – obszary działalności jednostki zidentyfikowane przez audytora wewnętrzznego z określeniem szacowanego poziomu ryzyka i oceny ryzyka w danym obszarze.

Lp.	Nazwa obszaru	Poziom ryzyka w obszarze	Ocena ryzyka w obszarze
1.	Systemy kontroli	Wysoki	82,41%
2.	Płace i rozliczenia z pracownikami	Średni	75,93%
3.	Nadzór nad jednostkami organizacyjnymi	Średni	75,00%
4.	Dochody budżetowe	Średni	73,15%
5.	Dotacje udzielane z budżetu	Średni	71,30%
6.	Zamówienia publiczne	Średni	66,67%
7.	Wydatki bieżące i majątkowe	Średni	65,74%
8.	Księgowość i sprawozdawczość	Średni	61,11%
9.	Gospodarka majątkowa	Średni	60,19%
10.	Planowanie i budżetowanie	Niski	59,26%

III. Planowane tematy audytu wewnętrznego.

III.1. Planowane zadania zapewnijające

Lp.	Temat zadania zapewniającego	Nazwa obszaru	Planowany czas przeprowadzenia zadania (w osobodniach)	Ewentualna potrzeba powołania rzeczoznawcy	Uwagi
1.	Pomoc materialna dla uczniów	Systemy kontroli	4	-	-
2.	Działalność kadrowo – płacowa	Płace i rozliczenia z pracownikami	4	-	-
3.	Gospodarka finansowa Gminnego Ośrodka Kultury w Lipnie	Nadzór nad jednostkami organizacyjnymi	4	-	-
4.	Świadczenia wychowawcze	Nadzór nad jednostkami organizacyjnymi	4	-	-

III.2. Planowane czynności doradcze

Lp.	Planowany czas przeprowadzenia czynności doradczych (w osobodniach)	Uwagi
1.	2	-

III.3. Planowane monitorowanie realizacji zaleceń oraz planowane czynności sprawdzające

Lp.	Temat zadania zapewniającego	Nazwa obszaru	Planowany czas monitorowania realizacji zaleceń (w osobodniach)	Planowany czas przeprowadzenia czynności sprawdzających (w osobodniach)	Uwagi
1.	Pomoc materialna dla uczniów	Systemy kontroli	2	2	-
2.	Działalność kadrowo – płacowa	Płace i rozliczenia z pracownikami	2	2	-
3.	Gospodarka finansowa Gminnego Ośrodka Kultury w Lipnie	Nadzór nad jednostkami organizacyjnymi	2	2	-
4.	Świadczenia wychowawcze	Nadzór nad jednostkami organizacyjnymi	2	2	-

III.4. Planowane kontynuowanie zadań audytowych z roku poprzedniego

Lp.	Planowany czas na kontynuowanie zadań audytowych z roku poprzedniego (w osobodniach)	Uwagi
1.		

01.06.2018 r.

(data)

Audytor Wewnętrzny

Piotr Piątkowski
Zaświadczenie Nr 965/2004

(podpis audytora wewnętrznego)

01.06.2018 r.

(data)

Jacek Karminski

(podpis kierownika jednostki, w której przeprowadzany jest audyt wewnętrzny)

KWESTIONARIUSZ IDENTYFIKACJI RYZYKA**w Gminie Lipno**

Lp.	Identyfikacja ryzyka (czynników ryzyka)
KSIĘGOWOŚĆ I SPRAWOZDAWCZOŚĆ	
Księgi rachunkowe	
1	Brak lub opracowanie w jednostce zasad (polityki) rachunkowości niezgodnie z ustawą o rachunkowości
2	Niezgodność ksiąg z polityką i standardami rachunkowości
3	Nie prowadzenie lub prowadzenie ksiąg rachunkowych niezgodnie z obowiązującymi przepisami prawa
Sprawozdawczość	
1	Nie sporządzanie wszystkich wymaganych sprawozdań budżetowych
2	Nie sporządzanie wszystkich wymaganych sprawozdań finansowych
3	Nierzetelna sprawozdawczość budżetowa lub finansowa
Rozrachunki	
1	Nieterminowe dokonywanie płatności zobowiązań
2	Nieprawidłowe prowadzenie kont rozrachunkowych
ZAMÓWIENIA PUBLICZNE	
1	Unikanie stosowania przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych
2	Niestosowanie zasad, form i trybów ustawy Prawo zamówień publicznych

SYSTEMY KONTROLI

1 Brak zidentyfikowanych procesów i procedur

2 Zaniedbania i brak należytej staranności

3 Nieprawidłowe działanie systemu kontroli

GOSPODARKA MAJĄTKOWA

1 Brak lub nienależyte określenie procedur wewnętrznych regulujących gospodarkę majątkiem

2 Nieprawidłowe prowadzenie ewidencji księgowej

3 Umarzanie środków trwałych wg nieobowiązujących stawek amortyzacyjnych

4 Zaniechania w zakresie inwentaryzacji majątku

DOTACJE UDZIELANE Z BUDŻETU

1 Nieprzestrzeganie procedur udzielania dotacji z budżetu

2 Nie stosowanie procedur gospodarki finansowej przy udzielaniu dotacji

WYDATKI BIEŻĄCE I MAJĄTKOWE

1 Zaniechanie stosowania zasad klasyfikacji budżetowej wydatków

2 Brak nadzoru nad procedurą dokonywania wydatków

3 Niegospodarność dokonywania wydatków

PŁACE I ROZLICZENIA Z PRACOWNIKAMI

1 Nieprawidłowe ustalanie wysokości wynagrodzeń

2 Błędne naliczanie pochodnych od wynagrodzeń

3 Realizacja kosztów podróży służbowych z zaniechaniem obowiązujących zasad

PLANOWANIE I BUDŻETOWANIE

1	Uchwała budżetowa i dokonywanie jej zmian w ciągu roku z zaniechaniem należytej staranności
2	Brak opracowania i aktualizacji wieloletniej prognozy finansowej
3	Brak nadzoru nad sytuacją finansową

DOCHODY BUDŻETOWE

1	Nie realizowanie dochodów budżetowych
2	Realizowanie dochodów budżetowych bez stosowania właściwych procedur
3	Dopuszczanie do powstawania zaległości z tytułu nie dochodzenia dochodów budżetowych

NADZÓR NAD JEDNOSTKAMI ORGANIZACYJNYMI

1	Brak nadzoru nad jednostkami organizacyjnymi
2	Nienależyty nadzór nad jednostkami organizacyjnymi

Arkusz kalkulacyjny dotyczący oceny ryzyka w poszczególnych obszarach

Obszar	Kryteria ryzyka				Priorytety kierownika jednostki i komitetu audytu		Wyniki audytów i kontroli	Ocena ryzyka po uwzględnieniu				Ocena końcowa	Pozycja w rankingu
	Materialność	Wrażliwość systemu	Kontrola zarządcza	Stabilność / podatność na zmiany	Stopień skomplikowania	Priorytety kierownika jednostki i komitetu audytu		Kryteriów ryzyk	Priorytetów kierownika jednostki i komitetu audytu	Wyników audytów i kontroli	Łączna ocena		
Księgowość i sprawozdawczość	0,30	0,20	0,25	0,15	0,10	średni	bardzo dobre	10,00%	0,00%	82,50%	61,11%	8	
Zamówienia publiczne	4	3	3	3	2	średni	bardzo dobre	10,00%	0,00%	90,00%	66,67%	6	
Systemy kontroli	4	4	3	4	3	wysokie	bardzo dobre	20,00%	0,00%	111,25%	82,41%	1	
Gospodarka majątkowa	3	3	3	2	3	średni	bardzo dobre	10,00%	0,00%	81,25%	60,19%	9	
Dotacje udzielane z budżetu	3	4	3	4	4	średni	bardzo dobre	10,00%	0,00%	96,25%	71,30%	5	
Wydatki bieżące i majątkowe	4	3	3	2	3	średni	bardzo dobre	10,00%	0,00%	88,75%	65,74%	7	
Place i rozliczenia z pracownikami	4	3	4	4	3	średni	bardzo dobre	10,00%	0,00%	102,50%	75,93%	2	
Planowanie i budżetowanie	3	2	3	3	3	średni	bardzo dobre	10,00%	0,00%	80,00%	59,26%	10	
Dochody budżetowe	4	4	3	4	2	średni	bardzo dobre	10,00%	0,00%	98,75%	73,15%	4	
Nadzór nad jednostkami organizacyjnymi	4	4	3	4	3	średni	bardzo dobre	10,00%	0,00%	101,25%	75,00%	3	

Skala ocen ryzyka: od 1 do 4

Priorytety kierownika jednostki i komitetu audytu	wysoki	średni	niski
	20%	10%	0%

Wyniki audytów i kontroli	bardzo dobre	średnie	slabe
	0%	10%	20%

Procedura oceny ryzyka w poszczególnych obszarach

W wyniku przeprowadzonej analizy ryzyka audytor wewnętrzny sporządza listę wszystkich obszarów ryzyka, z podaniem wyników analizy ryzyka.

Analizę ryzyka przeprowadza się w oparciu o niżej wymienione kryteria ryzyka, którym zostały nadane wagi, wynikające z oceny audytora wewnętrznego:

1. **Materialność** – jest miarą możliwych bezpośrednich i pośrednich (koszty działań naprawczych, kary) konsekwencji finansowych związanych z procesami występującymi w danym obszarze ryzyka. Ocena materialności wymaga rozważenia jaki wpływ na jednostkę jako całość mogą wyrzucić błędy, zaniedbania, nieprawidłowości czy oszustwa, które dotyczą ocenianego obszaru (systemu). Przy ocenie materialności należy uwzględnić zarówno rozmiar potencjalnej szkody jak i wartość aktywów czy wartość operacji przetwarzanych przez dany system – **waga 0,30**,
2. **Wrażliwość systemu** – jest miarą właściwego ryzyka związanego z ocenianym obszarem, czyli tego, co może się nie udać i jakie to spowoduje konsekwencje. Może to być ryzyko związane z utratą lub uszkodzeniem majątku, nie wykrytym błędem, nieznanym lub błędnie skalkulowanym zobowiązaniem lub ryzyko niekorzystnej opinii publicznej, odpowiedzialności prawnej lub politycznej itp. Ocena wrażliwości powinna uwzględniać także potencjalne zagrożenie i jego prawdopodobieństwo oraz możliwość wpływu błędu na inny system – **waga 0,20**,
3. **Kontrola zarządcza** – w ramach tego kryterium ocenia się system kontroli zarządczej, to jest środowisko systemu kontroli, zarządzanie ryzykiem, informowanie i komunikowanie, mechanizmy systemu kontroli oraz jego monitorowanie. Podczas oceny należy uwzględnić wnioski z poprzednich audytów i kontroli zewnętrznych, istnienie i jakość regulacji (procedur), jakość kadr (kompetencje, rotacja) oraz istniejące mechanizmy kontroli takie jak np. rozdział obowiązków czy zabezpieczenie fizyczne – **waga 0,25**,

4. **Stabilność (podatność na zmiany)** – podatność na zmiany systemu i wszelkich uregulowań prawnych, na podstawie których realizowane są zadania, uwzględniono przewidywane zmiany przepisów prawnych i ich wpływ na funkcjonujący system – **waga 0,15**,
5. **Stopień skomplikowania** – to kryterium ryzyka, które odzwierciedla możliwość przeoczenia błędów lub nieprawidłowości z powodu złożoności obszaru ryzyka. Ocena złożoności zależy od wielu czynników takich jak zakres automatyzacji, skomplikowane obliczenia, wzajemnie powiązane i współzależne działania, uzależnienie od osób trzecich, oczekiwania opinii publicznej, skomplikowane przepisy, liczba podsystemów – **waga 0,10**.

Waga ryzyka jest to wpływ danego czynnika ryzyka na badany obszar (system, proces) wyrażony przez przypisanie temu czynnikowi relatywnej wagi.

Dla każdego obszaru ryzyka audytor w odniesieniu do każdego wyżej wymienionego kryterium przyznaje określoną ilość punktów w skali od 1 do 4, gdzie 1 to wartość minimalna, a 4 to wartość maksymalna, jaką można przyznać dla danego kryterium. Audytor ocenia kategorie ryzyk przyznając im wartości punktowe na podstawie osądu.

Czynniki wpływające na wartości punktowe przyznane w ramach danego kryterium przedstawiają się następująco:

Kryteria ryzyka	Waga	Wartość kryterium ryzyka w skali od 1 do 4			
		1	2	3	4
Materialność (M)	0,30	Brak implikacji finansowych	System z implikacjami finansowymi	System finansowy lub z dużymi implikacjami finansowymi	Rozbudowany system finansowy
Wrażliwość systemu (W)	0,20	Mała	Umiarkowana	Wysoka	Bardzo wysoka
Kontrola Zarządcza (KZ)	0,25	Silna	Racjonalna	Umiarkowana	Słaba

Stabilność/podatność na zmiany (S)	0,15	Bardzo stabilny, brak propozycji rozwoju, modyfikacji	Stabilny, marginalne zmiany	Znaczące zmiany, planowane nowe modyfikacje	Bardzo znaczące zmiany
Stopień skomplikowania (SS)	0,10	Niski	Umiarkowany	Wysoki	Bardzo wysoki

Przy analizie ustala się także priorytety kierownika jednostki i komitetu audytu oraz wyniki audytów i kontroli, przyznając im wartości punktowe:

Priorytety kierownika jednostki i komitetu audytu	wysoki	średni	niski
	0,20	0,10	0,00

Wyniki audytów i kontroli	bardzo dobre	średnie	słabe
	0,00	0,10	0,20

Wszystkie te dane poddaje się dalszym obliczeniom przy zastosowaniu arkusza kalkulacyjnego. W wyniku matematycznej metody analizy ryzyka ustala się szacowany poziom ryzyka i ocenę ryzyka dla wszystkich wyznaczonych obszarów.

Obszary ryzyka uzyskują określone wartości procentowe, a następnie przyjmuje się przedziały klasyfikujące dany obszar ryzyka do określonego poziomu ryzyka według trzystopniowej skali:

1. wysoki – ocena ryzyka o wartości z przedziału równej i większej od 80,00%,
2. średni – ocena ryzyka o wartości z przedziału od 60,00% do 79,99%,
3. niski – ocena ryzyka o wartości z przedziału równej i niższej od 59,99%.

Obszary ryzyka obarczone największym ryzykiem stanowią listę obszarów ryzyka, w których przeprowadzone zostaną zadania audytowe. Szczegółowy zakres zadania audytowego określa się w trakcie analizy ryzyka prowadzonej przed rozpoczęciem zadania audytowego w programie zadania.